

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis
Expositio**

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Prima obligatio. Cohabitatio. parag. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

TRACTATVS SEPTIMVS DE OBLIGATIONIBVS EX MATRIMONIO CONSVRGEN- TIBUS, UBI ETIAM DE DIVORTIO.

Duo genera obligationum considero in Conjugibus, alteram necessariam voce, voluntariam alteram. Prior quinque habet Capita, Posterior duo, ut am ex sigillatim explicandis patebit.

C A P U T I.

De Obligationibus Conjugum ne- cessariis.

§. I.

Prima obligatio, hoc est, Cohabitatione.

- S**i ex Matrimonii natura, sive ex legi ^{a Gen. 2.} divina nobis promulgata per illa Summi Dei verba : *a Propter hoc relinques homo Patrem, & Matrem, & adhærebit uxori sue, & erunt duo in carne una, individuam vitam agere conjuges debent, sub eodem recto, in eadem mensa, in eodem thoro. Unde, nisi à gravi causa excusetur, grave ex genere suo peccatum committent, si fecerit faxint.*
2. Gravis autem causa esset, si timeret alter ex conjugibus sibi mortem, vel laisionem membrorum, vel grave damnum, sive animæ sive corporis, ut, si ab altero sollicitaretur ad peccatum, si periculum subiret insidiendi se morbo aliquo contagioso. Si au- ^{b Lib. 7. in} tem ejusmodi pericula non essent ex cohabita- ^{c Decal. c. 3.} tatione, essent vero ex debiti redditione, ^{d 5. nu. 24} teneretur conjux cum conjuge infirmo coha- ^{e Aver. q.} bitare, confueraque præstare obsequia, red- ^{f 22. matr.} dere autem debitum non teneretur, juxta ea, quæ à nobis dicta sunt alibi, ^{g sec. 3. V.} legique potest Aversa. ^{h Decimo} ^{i Andem.}
3. Verum adverte Primò, si in casibus in

quibus excusaris à cohabitatione, nesciatur causa, debere ostendi, & publicari aliquam aptam excusationem, ne ansa detur alii cogitandi aliquid minus decorum de altero conjuge.

4. Adverte Secundò, si nulla adsit excusatio, posse virum, vel uxorem cogi ad mutuam dictam habitationem, tum à Jūdice Ecclesiastico, tum à Jūdice Sæculati (sed ab hoc, quando causa non cohabitandi, non dependet à controversia valoris Matrimonii) ratio est, quia Ecclesiastica potestas, sic tubetur Jura Matrimonii, quod est Sacramentum; Sæcularis verò tubetur Jura Civilia, cum Matrimonium contractus civilis sit.

5. Adverte Tertio. Quid dicendum. Primo, si ipsa uxor quamvis, ut dictum est, non obligetur, velit tamen cohabitare cum suo viro laboranti morbo contagioso propter a morem, quo illum prosequitur, potestne licet cohabitare? Secundò. Quid dicendum, si velit debitum reddere cum suo vita periculo?

6. Respondeo, de priore ex his satis ego dixi libro 6. in d' Decal. De posteriore libro septimo. e

Profectio Conjugis in aliud locum.

7. Quoniam vero non raro occurrunt ca- ^{d Lib. 6. in} lus, quo unus ex conjugibus alio profici sci debeat, quæsto hic celebris est, An alter eum debeat comitari, ut cum illo juxta Matrimoniū leges cohabitet? Loquimur autem, quando ante contractum Matrimonium nullum præcessit pactum, quo conjuges se obligaverint habitare certo in loco: si enim pa- ^{e Lib. 7. in} ctum præcessit, satis dictum est supra Tract. 3. ^{f 5. nu. 24} cap. 4. num. 4.

g. Re-

8. Respondeo. Id quatuor sequentibus Regulis planum fiet. Prima. Uxor debet sub mortal sequi vitum, quando ex quacunque causa, s. d. non turpi, & inhonesta, alio vir commigrat, modo uxori id grave non aferat

^{1 Lym. li.} documentum, (ut habet Layman a) seu, (ut ^{2 Lym. li.} p. 10. p. habet Sanch. b) modo ipsius uxoris statum id ^{3 Lym. li.} n. s. non dedecat.

^{b Sanc. l. 9.} 9. Multo autem magis debebit uxor se-
^{a Mar. d. 4.} qui virum, si antea sciebat consuetudinem vi-
ri, qua alibi habitare consueverat. In quo cer-
te casu major causa, seu majus damnum esse
illud debebit, quod ipsam ab ejusmodi se-
quela excusare valeat, illa enim scientia pos-
ita, visa est uxor consentire, transmigrare. Lege

^{c Castrop. c}

^{d de spf.} 10. Regula secunda. Vir tenetur uxorem
^{e p. 1.} sequi, si ea alio ex necessitate commigrare, seu
alibi habitare, compelletur, puta propter sa-
nitatem, vel simile quid: nam in mutuis ob-
sequiis paris sunt conditionis conjuges. Sunt
tamen lue excusationes pro viro, quas modo
diximus pro uxore, hic proportionaliter ap-
plicandae.

11. Regula tertia. Si mutuo consensu, &
scandalo, aliove incommodo conjuges
recedant, seque ab habitatione separant, cum
tunc injuria alteri non fiat, non est, unde ex
hoc capite culpa ulla committatur. Incom-
modum autem est, si, quis separationis cau-
fa nescitur, daretur occasio male judicandi de
altero; si separatio fieret ex indignatione,
vel odio; si periculum est incontinentiae; Et
quidem propter hanc postremam considera-
tionem, recte Abbas moneret, ne Judex Ec-
clesiasticus vlla ratione permittat conjuges
Conjgio, juniores separatim vivere; prudentiusque San-
ctus Paulus: e Nolite (inquit) fraudare in vi-
ad Corint. cem, nisi forte ex consensu ad tempus. Et iterum
7. revertimini, ne tentet vos Satanas propter in-
continentiam vestram.

12. Regula quarta. Si vir non alio commi-
gret ibi domicilium fixurus, de quo casu ha-
bitenus dictum est. sed velit per Provinciam
^{f Sanc. L. c.} vagari, uxor non obligatur f cum viro pere-
^{Castrop. L.} gruari, quia, sic vagari, non decet mulierem,
^{g Sanc. 3.} nisi forte, quando celebratum fuit Matrimo-
nium, sciebat uxor, hanc esse consuetudinem
viri; tunc enim videretur consensu huic in-
commodo. Multo minus vir obligabitur se-
qui uxorem vagari volentem (qui certe casus
rarisimus est). Adde, si vir ex aliqua justa

causa vagari cogeretur, non esse obligandum,
g ducere uxorem volentem cum sequi, quia g Sane. n.
nimis id molestum est ipse viro, & nimis in- 14. Ca-
decens uxori.

^{h Sanc. 5.}

13. Nota, quamvis longam peregrinatio-
nem nemo ex conjugibus vovere, vel suscipere
valeat licite, nisi ex aliqua necessitate, vel,
nisi ex mutuo consensu, idque juxta dicta
num. 11. brevem tamen suscipere, vel vovere
potest vir, invita uxore; sed non uxor, in-
vito viro. Ratio est, quia vir non est uxori
subditus, cum ipse sit uxor's caput, unde li-
berior vir esse debet in iis, qua non multum
offendunt rationem conjugii, quam uxor,
qua cum subdita sit viro, a viro gubernan-
da est, praesertim in ejusmodi peregrinationi-
bus, qua tamet si breves, mulieri nequaquam
convenire, nisi cum quibusdam circumstan-
tiis solent.

Cohabitatione cum coniuge excommunicato.

14. Ex dicta cohabitationis obligatione,
ne ea sit unquam impedita, conceditur con-
jugi, ut licite possit cum altero communica-
re, etiam si sit excommunicatus vitandus, ut
omnes docemus, & ego diserte iterum, & mi-
nutius dicani, si Deo placuerit in Tractatu
de Excommunicatione in explicatione illius
carminis Utile, Lex, Humile, Res ignorata,
Neceſſe, ubi particula, lex, significat legem
Matrimonii, illuc adi, ubi excipiemsus parti-
cipationem in crimen criminoso, &c.

A Servitute cohabitatione conjugum non impedienda.

15. De hac re satis multa dixi in Superiori-
bus. h Solum in praesentia restat sequens do-
ctrina.

ⁱ de im-

Matrimonium inter duos liberos ejusmo-
di effectum inducit, ut neuter licite possit,
se in servitatem tradere, seu vendere, alte-
ro invito; id enim praeter gravem ignomi-
niā, quam afferte alteri, maximum prædi-
cta obligationi cohabitationis præjudicium
ferreret.

16. Invenio autem notabile differen-
ter virum, & uxorem. Nam uxor non potest,
se valide vendere absque viri consensu, potest
se valide (quamvis illicite) vendere vir sine
consensu uxor's. Ratio est, quia uxor ob-

M m m 3 subje-

subjectiōnem, quam habet sub viro, non potest, de se disponere, potest, quantum est ex hoc capite Iustitiae, vir, qui non est subjectus uxori, nisi in convenientibus ad redditionem debiti conjugalis, quam certe servitus ex se non impedit. Hanc sententiam sequuntur a Sanc.lib. Sanchez, & aliique, sed Pontius b & quales fa-
7. matr. d. cit in hoc conjuges, & invalidam esse putat,
23. n. 2. c. i. invito altero, sui cuiuscunque conjugis ven-
tans D. ditionem, quam aequalitatem probabiliter Thomam. adesse, negare non possum.

Aver. q. 17. Dixi (altero invito) ex communi enim
22. matr. consensu non esset peccatum se vendere,
sec. 1. V. quantum est ex capite Iustitiae, quia volenti,
Rur. & consentienti non sit injuria. Nam cæte-
b Pont. lib. rum scimus omnes, facile posse intervenire
7. matr. c. alia inconvenientia, unde illicita esset ejus-
44. modi venditio.

18. Advertendum tandem est, in eo casu, quo venderet se vir, volente uxore; ipsam uxorem non amittere suam libertatem, sed solum sibi prejudicare non parum. Tunc enim ejus vir factus jam servus, ipsa conscientie, debet præferre obsequia Domini obse-
quis, alias debitis ipsi uxori. Idem dic, si u-
xor, consentiente viro, (Qui certe mihi vide-
tur casus moraliter impossibilis) se vendat,

§. II.

Secunda, & Tertia conjugum obligatio.

Idest

Mutua prestatio alimentorum, & educatio fliorum Remissio.

c Lib. 5. in

Decal. c. 3.

§. 3.

d Aver. q.

22. matr.

sec. 4.

c Castrop.

a. 3. de

Spont. p. 5.

§. 2.

f Bonac.

circa 4.

Decal.

præcep. ali-

o que ibi-

dem cita-

sos:

D E his questionibus dictum est à me satis
alibi, c quem locum studiosus adire fa-
cile poterit, vel audeat Averlam, d & Castro-
pal, e de priori arguento bene differentes, &
de posteriore Bonac. f

§. III.

Quarta conjugum obligatio,

Idest

Correctio Maura.

V Itæ magna conjunctio, quæ est inter
conjuges, exigit, ut mutuo iidem se

conjugali affectu corrigant, & ad peccata evitanda, se in vicem adjuvent, id, quod duobus fieri potest modis. Primo, adhortatione. Secundo, punitione. Tum igitur vir, tum cō-
jux adhortatione uti poterunt, & aliquando, juxta regulas correctionis fraternæ, debe-
bunt: ita tamen, ut vir, (quippe qui uxoris cap-
put) illa, quæ pertinent ad familiæ gubernationem, possit uxori præcipere, sed præcipere non possit uxor viro, nam hæc solum poterit, debebitque proponere, atque illa prudenter urgere.

2. At vero, quoad punitionem, nullo modo conceditur uxori, posse virum punire, vi-
to autem uxorem punire leviter, & moderate, conceditur: leviter, inquam quia ipsa serva-
non est, sed viri socia, atque una caro cum illo. Et quidem nunquam ex odio, sed ex Ca-
itate, Zelo, & Amore Justitiae. Semper autem
juxta proportionem culpæ, immo levius,
quam culpa requirit, ut pax inter conjuges, &
amor custodiatur. Hinc sit, ut, si grave deli-
ctum committat uxor gravi punitione corrige-
dendum, id ad maritum non pertineat, sed ad
publicum Judicem.

3. Si quæras magis in particulari mensu-
ram ejusmodi punitionis,

Respondeo, id, ita cordatè, ac breviter ex-
plicari à Castrop. g ut satis sit ejus verbalic g Cahn.
subscribere.

4. Certum est (inquit) non posse maritum puniri, punitum, & exili, perpetui carceris, (intelligo publici, vel
perpetui, vel diuturni) vulneris, alteriusque
percussionis, ex qua ejus salus, vel membrum per-
iculum subeat; has enim pœnas sibi Res publica
reservavit; quas, nec Dominus, ratione servorum
permisit. Plurumque censerem, subtractione
cibi maritum uti debere in uxore punienda, quia
haec pœna sufficiens videtur, ad communis desfe-
ctus puniendo: Cui pœna addi possunt aliquot re-
clusonis dies, etiam compedibus appositis: Vxo-
rem tamen edere alapis, conculcare pedibus, su-
stibus percutere, raro permitterem, quia conjugali
affectui, & amori, qui semper spectandus est, be-
graves punitiones, si frequentes sint, non leviter
obstant. Mirus censer concedendam verberum
punitionem, quia haec servorum propria est; & li-
cer aliquando, causa urgente, ingenii soleant af-
fici haec punitione, id contingit, cum in minori
estate sunt constituti. Quapropter (nisi causa
gravissima urget) peccatum mortale existi-
mare.